

Вісник

ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА
УКРАЇНИ

листопад 2009 №73 (236)

виживання
демократія
гуманізм

ЕКОЛОГИ ВИМАГАЮТЬ У МІНПРИРОДИ РОЗРОБИТИ НОВІ ПРАВИЛА ДЛЯ САНИТАРНИХ РУБОК

Національний екологічний центр України та Дружина охорони природи м.Києва оприлюднили відкрите звернення до Мінприроди та Держкомлісгоспу з пропозицією перелянути діючий підхід до санітарних рубок.

На думку природоохоронців, сучасні санітарні правила у лісах базуються на застарілих уявленнях та нормативно-правових актах про ведення лісового господарства. Окрім того, їхні масштаби та фактична безконтрольність вражають. Так, під час суцільних санітарних рубок, або так званих «лісовідновних», загальна площа рубок зростає в кілька разів: у 2007 році на території Закарпатської області рубки головного користування склали 435 га, у той час як суцільні санітарні, лісовідновні та реконструктивні склали близько 1500 га.

Разом з тим, ліс, особливо старовіковий — це місце існування десятків

тисяч видів організмів. Те, що вважається хворою та непотрібною у лісовому господарстві деревиною, є джерелом життя для тисяч живих істот і забезпечує екологічну рівновагу у лісі. Законодавство про охорону тваринного та рослинного світу забороняє нищити середовище існування зникаючих видів. Проте саме санітарні рубки стають однією з основних причин нищення природних лісових екосистем.

Учасники відкритого звернення пропонують держслужбовцям:

- розробити нові правила санітарних рубок, що забороняють проведення санітарних рубок на території об'єктів природно-заповідного фонду та у природних лісах;
- передбачити обов'язкове погодження всіх санітарних заходів у лісах з природоохоронними органами.

ТИХ, ХТО СПАЛЮЄ ЛИСТЯ, ВИХОВУЮТЬ ШТРАФАМИ

Чимало господарів Вінниці за звичкою спалюють у купах пожовтіле листя. Мовляв, дешево і сердито. Це ж натурально відходи. І часто під вечір у приватному секторі все довкола потопає у димовій паволоці. Але ж їдкий білий дим провокує різні захворювання.

— Після Чорнобильської аварії радіаційні речовини через ґрунтові води та дощі засвоїлись деревами, — розповідає завідувачка відділення комунальної гігієни миської СЕС Людмила Крутікова. — І

після спалення листя та гілок канцерогени разом з димом попадають у повітря, яким ми всі вимушені дихати. Це викликає не тільки загострення алергії, респіраторні захворювання, погіршення роботи серця, страждання хворих на бронхіти, а й сприяє захворюванню на рак. Мікрочастинки диму потрапляють у легені людей і можуть залишатися там роками, провокуючи недуги.

За словами Людми-

Ст. 2

ЛИСТОПАД

9 — День української писемності та мови
15 — День працівників сільського господарства
20 — Всесвітній день дитини
28 — День пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій

ДЕНЬ ЧОРНОГО МОРЯ

31 жовтня 1996 року в Стамбулі представники шести країн регіону Чорного моря (Україна, Туреччина, Росія, Болгарія, Грузія та Румунія) підписали Стратегічний план дій зі збереження та відновлення Чорного моря відповідно до міжнародної Чорноморської екологічної програми. Проголошений в рамках Стратегічного плану дій день і був визначений як Міжнародний день Чорного моря.

План чітко визначає пріоритети діяльності країн-учасників у галузі збалансованого використання ресурсів та збереження довкілля Чорного моря, (впровадження механізмів природокористування, моніторинг забруднення, збереження біорізноманіття, управління береговою зоною, підтримка соціального розвитку у спосіб, що не шкодить довкіллю, а також фінансування екологічних проектів).

Чорне море — унікальний водний об'єкт, що має найбільший у Європі водозбірний басейн, площа якого становить близько двох мільйонів квадратних кілометрів і вкриває практично третину континентальної Європи. Але, на жаль, стан Чорного моря вже давно викликає тривогу міжнародної спільноти, воно визнане як найзабрудненіше у світі.

Як відомо, основним забруднювачем моря є річки, які скидають у нього разом зі своїми водами понад 75% від загальної кількості обсягу забруднень: Дніпро, Південний Буг, Дністер і особливо Дунай — вже давно не голубий, який тече територіями 7 держав, і річний стік якого утричі перевищує сумарний річний стік решти річок. Виллов риби за останні роки склав лише 20% рівня 70-х років. За останні десятиріччя таких проблем набралось чимало. Екологи вважають, що Чорне море — на грані екологічної катастрофи.

З боку України зобов'язання стосовно виконання Стратегічного плану дій щодо захисту моря забезпечується Загальнодержавною програмою охорони та відтворення довкілля Азовського та Чорного морів, затверджену Законом України від 22 березня 2001 року. В її рамках передбачене впровадження безпечних видів діяльності та зменшення неочищених стоків підприємства.

Програмою розроблено комплекс природоохоронних заходів, реалізація яких здійснюється у два етапи — з 2001-2005 та з 2006-2010 роки. Не зважаючи на труднощі, ситуація, що склалася, служить прикладом людського розуміння і спільних зусиль для майбутніх поколінь. Міжнародний день Чорного моря — частина цього процесу.

ЕКОЛОГИ ВИСТУПАЮТЬ ЗА ЗАКРИТТЯ ЗОЛОТОРУДНИКА

Екологи закарпатської Берегівщини виступають за припинення експлуатації Мужіївського золоторудника. Зокрема, як йдеться у повідомленні активістів соціально-екологічної громадської організації «Чистий Берег», розробка рудника може призвести до екологічної катастрофи.

Після тривалого періоду, в який золотодобувне під-

Ст. 2

Екологічна газета України.
Виходить з 1989 року.

Засновники газети: УЕА
«Зелений світ» та колектив
редакції.

Передплатний індекс
Свідоцтво про реєстрацію
№ 630 серія КВ
від 10.05.1994 р.
Ідентифікаційний код
№

Адреса: Контрактова пло-
ща, 4, Київ-70,
тел./факс: 417 43 83

E-mail: zelsvit@p5com.com

ВЕБ сторінка УЕА «ЗС»
WWW.zelenysvit.org.ua

Шеф-редактор
Юрій Самойленко
Головний редактор
Віктор Ткаченко

Думки, висловлені авторами
матеріалів, можуть не збігатися
з позицією редакції.

Рукописи не рецензуються
і не повертаються. Листування
з читачами лише на сторінках
газети.

Надруковано УЕА «Зелений
світ»

Тираж 999 прим.

В газеті використовуються
матеріали з інтернет-видань:
Кореспондент.net; Майдан-
ІНФОРМ; УНІАН; Утро.ru; «Обо-
зреватель».

УЕА «Зелений світ» створе-
на в 1988 році як реакція суспі-
льства на жадливий екологіч-
ний стан в Україні, спричинений
Чорнобильською катастрофою
1986 року. Асоціація є членом
Міжнародної федерації «Друзі
Землі».

Голова УЕА «Зелений світ»
Юрій Іванович Самойленко.

Газета «Зелений Світ»
була, на час створення, одним
з найперших неформальних
антирежимних видань, в якому
відкривалася правда про стан
здоров'я нації та екологічні не-
газарди в країні. Газета стала
рупором демократії. В епоху
тотального замовчування та
брехні на наших шпальтах від-
кривалися жакні картини радян-
ської дійсності.

Початок на ст. 1

ТИХ, ХТО СПАЛЮЄ ЛИСТЯ, ВИХОВУЮТЬ ШТРАФАМИ

ли Крутикової, мають пройти ще сотні років,
щоб радіоактивні наслідки Чорнобильської
аварії розклались. Тому вона радить ві-
нничанам знайти інше застосування для
листя.

Наприклад, якщо закомпостувати во-
сени опале листя (викопати яму, засипати
туди шарами листя та ґрунт, полити все
водою), то по весні воно перетвориться на
гумусне добриво, яке можна використовувати
і в городництві, і у квітничарстві.

Коли листя перегниває, необхідні для
розвитку рослин речовини повертаються
в ґрунт. При згорянні ж утворюється по-
піл, який попри усталену думку є поганим
добривом. До того ж, спалювання листя
щороку призводить до руйнації ґрунту,
в якому від вогню гинуть ґрунтоутворюючі
мікроорганізми, насіння і коріння
трав'янистих рослин.

Зважаючи на це й шкоду, яку дим
наносить здоров'ю вінничан, цього року
у мерії вирішили кардинально змінити
цю ситуацію. Тих, кому чуже та й власне
здоров'я байдуже, чекає адміністративна
відповідальність.

— Люди, які побачили спалювання
листя, можуть поскаржитися нам по теле-
фону, — каже начальник міської інспекції
з контролю за благоустроєм та санітарним
станом Вінниці Олексій Зубрицький. — Ми
відразу виїдемо на місце, кожне з таких
звернень буде перевірено, на порушника
чекатиме штраф.

Олексій Зубрицький зазначив, що, на
жаль, серед порушників зустрічаються не
лише окремі громадяни, але і різні органі-
зації, у тому числі й ЖЕКІ.

— Міський голова сказав, що вінничани
дихатимуть чистим повітрям, — наголосив
начальник інспекції, — тому ми не обмежу-
ємося інформуванням людей та штрафами.
У кожний дім приватного сектору будуть
надані спеціальні великі пакети, куди ба-
жаючи зможуть зібрати листя та виставити
його на вулицю. Звідтіля їх забиратимуть
служби, що займаються вивезенням по-
бутових відходів.

Голова Асоціації кварталних комітетів
Наталія Панчук говорить, що у місті подіб-
на кампанія проводиться чи не вперше. І
викликана вона тим, що останніми роками
вінничани стали спалювати значно більше
листя, гілля та інших решток.

— До асоціації входить 22 496 будин-
коволодін, в яких проживає близько 82
тисячі мешканців, — розповідає Наталія
Панчук. — І коли одні люди реагують на
заборону спалювання листя нормально,
деякі роблять своє. Тому таких, на жаль,
доведеться виховувати штрафами.

Лише минулого тижня інспекцією благо-
устрою складено шість відповідних прото-
колів. І хоча кажуть, що «за чужою щокою
зуб не болить», може, хоч думка про свій
гаманець, як не здоров'я, вбереже вінничан
цього року від отруйного диму.

Андрій Толстой

Початок на ст. 1

ЕКОЛОГИ ВИСТУПАЮТЬ ЗА ЗАКРИТТЯ ЗОЛОТОРУДНИКА

приємство не працювало з об'єктивних
причин (його потенційна збитковість та

недоцільність з самого початку роботи
була очевидною), активізувалися спроби
знову запустити це екологічно шкідливе
виробництво.

Тому у свідомість громадян привносять-
ся ідеї про те, що економічно доцільним та
абсолютно нешкідливим буде впровадження
відмінної від попередньої технології зба-
гачення золотої руди, — а саме шляхом
використання ціанідів, що раніше було
заборонено органами із захисту навколиш-
нього середовища. Однак світова практика
застосування такої технології свідчить про
зворотне — використання ціанідів регулярно
призводить до екологічних катастроф по
всьому світу. Одна з таких катастроф — на
румунському золотодобувному підприємстві
в Бая-Маре у 2000 році, мала відчутні
наслідки й для Закарпаття, саме тоді не-
гативний досвід використання ціанідів наш
край вперше пізнав на практиці.

Окрім використання ціанідів, мусується
думка про необхідність паралельно із видо-
бутком золота здійснювати на Мужіївському
золоторуднику видобуток інших металів,
зокрема, свинцю та цинку. Які саме наслідки
для оточуючого середовища та здоров'я
населення матиме таке виробництво, можна
лише здогадуватись. Однак, йдеться у пові-
домленні екологів, вже нині можна впевнено
заявити — вони будуть вкрай негативними
як для району, так і для всієї Закарпатської
області. І стосуватимуться не лише забруд-
нення важкими металами навколишнього
середовища (води, ґрунтів та повітря), а й
вплинуть на здоров'я населення регіону,
негативно позначатись і на розвитку в краї
туризму та рекреації.

Враховуючи вищенаведене, екологи
заявляють, що подальша експлуатація
Мужіївського золоторудника як добувного
підприємства недоцільна як з екологічної,
так і з економічної точки зору, незалежно
від того, в чій власності опиниться під-
приємство.

ПАРЛАМЕНТ ВДАРИВ ПО КИШЕНІ КУРЦІВ

Верховна Рада прийняла Закон Про
внесення змін до Закону України «Про Держ-
авний бюджет України на 2009 рік», який,
зокрема, передбачає збільшення ставок
акцизного збору на тютюнові вироби.

Як повідомила Коаліція громадських
організацій «За вільну від тютюнового
диму Україну», якщо виробники сигарет не
змінять свою безподаткову частину ціни, то,
наприклад, ціна пачки Marlboro має зрости
майже на 3 гривні — з 8 до 10,8 гривень, а
пачка Parliament подорожчає на 3,5 гривні:
з 11 до 14,5 гривень.

Середня ціна пачки сигарет без фільтра
має зрости на 1 гривню — з 3 до 4 гривень,
на дешеві сигарети з фільтром (такі, як
Отаман) — приблизно на 1,5 гривні: з 4,25
до 5,90 гривень, для середніх за вартістю
сигарет з фільтром (такі, як Bond) — на 2
гривні: з 5,50 до 7,50 грн.

Однак ціни і акцизи на сигарети в Укра-
їні все одно залишаються дуже низькими
в порівнянні з країнами ЄС. Наприклад, у
Польщі пачка Marlboro коштує 10 злотих
(29 гривень), а в країнах Західної Європи
— ще дорожче.

Завдяки попереднім підвищенням ак-
цизного збору на тютюнові вироби доходи
бюджету істотно зросли.

ЧИ ІНТЕРЕСИ ОБСЛУГОВУЄ СТОЛИЧНА СВЯТОШИНСЬКА РАЙОННА ВЛАДА?

Нещодавно у порубаному сквері Василя Стуса, всупереч рішенням Святошинського районного суду м. Києва, відбулися протизаконні роботи з прибирання залишків порубаних дерев за допомогою механізованої техніки. Голова Святошинської районної організації «Зелений світ» Віктор Ткаченко викликав наряд міліції та звернувся по телефону до Святошинського районного відділу благоустрою з вимогою припинити безчинство. Працівник відділу благоустрою відповів, що порубані дерева шкодять естетичному вигляду, тому вирішили їх прибрати.

„Аналізуючи ланцюжок подій, можна помітити певний зв'язок між ними. Забудовник, довідавшись про рішення Окружного адміністративного суду Києва на нашу вимогу провести експертизу порубаних зелених насаджень у сквері ім. Василя Стуса, призупинив виконання

цього рішення під приводом ознайомлення зі справою 8 жовтня. Невдовзі після цього починаються розмови про естетичний вигляд довкілля, і під цим соусом районні служби прибирають речові докази з місця подій, де має відбуватися біологічно-судова експертиза”, — повідомив Віктор Ткаченко. „У Святошинському районному відділі благоустрою працюють грамотні люди, юристи, які не можуть не знати про кримінальну відповідальність за неви-

конання рішення суду, передбачену статтею 382 Кримінального кодексу України”, — заявив політик.

„Я наступного дня відніс листа про реагування до Святошинської районної прокуратури. Нехай оцінку протизаконній діяльності районних служб дасть прокуратура”, — наголосив голова Святошинської районної організації

„Зелений світ”. Аналогічного листа з копією Ухвали Святошинського районного суду Києва направлено райуправлінню міліції.

„Тут варто нагадати, що Київська міська рада подала скаргу до Апеляційного суду про скасування Ухвали Святошинського райсуду щодо арешту земельної ділянки, яка не є сьогодні власністю Київради. Ця ділянка поки що є приватною власністю, а не комунальною власністю, — пояснив Віктор Ткаченко. — Проводячи паралелі між нелогічними і протизаконними діями міської та районної влад, можна припустити, що територія скверу Василя Стуса захищає інтереси дуже впливових осіб в Україні та що протидія міської й районної влад інтересам громадськості є не випадковою”.

Власкор

ПЕРЕПИС ТИСЯЧОЛІТНІХ ДЕРЕВ

Екологи відзначають, що до всіх давніх дерев «варварське відношення»: незважаючи на заборони, під ними паркують машини, туристи ставлять намети, розводять вогні і навіть влаштовують закусокні. Жодне дерево не взято під охорону.

Раніше київські екологи оприлюднили результати дослідження інших регіонів України. Це — вісім дубів. Такі дерева ростуть в Черкаській, Закарпатській, Львівській і Рівненській областях. Також було виявлено 8 лип, що мають вік 600-900 років.

Найстаріший дуб, який зветься „Дідо-дуб”, був знайдений у селі Стужиця Великоберезнянського району Закарпатської області (1100-1200 років). Він висувається на почесне звання „Національне дерево України”.

„Немирівський дуб” — росте в м.Немирів, у парку курорту „Немирів” Яворівського району на Львівщині. Його висота — 25 м. Вік — 1000 років.

„Дуб Шевченка”, віком близько 1000 років. Знаходиться в Шевченківському лісництві, поблизу села Моринці (батьківщина Шевченка) Звенигородського району Черкаської області.

„Дуб Максима Залізняка” — росте в урочищі Холодний Яр, с. Буда, Чигиринський р-н Черкащини. Висота — 30 м. Вік — понад 1000 років.

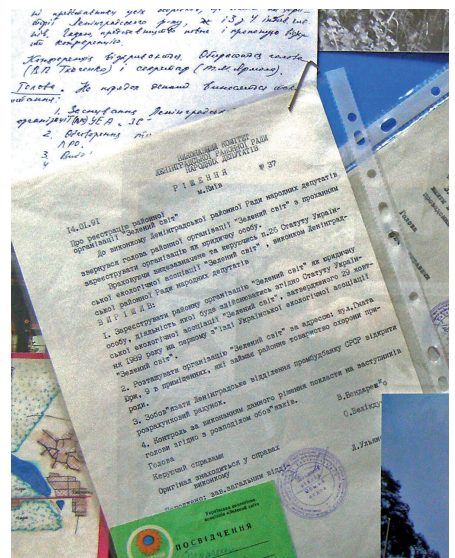
Під його кроною проводили ради Б.Хмельницький, С.Наливайко, М.Залізняка. Т. Шевченко малював картину „Дуб на хуторі Буда”, писав поему „Гайдамаки”. Під дубом збиралися гайдамаки на чолі з Максимом Залізняком, одним з лідерів Коліївщини.

Вважається одним з природних

чудес України.

Велику шкоду дереву наносять числені туристи, які, керуючись безглуздим повір'ям, віддирають і жують нібито „лікувальну” кору дуба.

У 2000 році під дубом закопали декілька дохлих корів, що удобрило землю і дозволило дубу ожити. Дуб шість разів вражала блискавка.

«ЗЕЛЕНОМУ СВІТУ» — 20 РОКІВ

Святошинській районній організації „Зелений світ” виповнюється 20 років 15 грудня цього року. Про це можна довідатися у Зразковому музеї історії Святошинського району Києва, на вітрині якого представлені оригінали та копії засновницьких документів організації.

Власкор

Кримський сунічник. Вік 1000 років. Росте на західному схилі гори Ай-Нікола на висоті 320 м над рівнем моря в районі Ялти.

Активісти Київського еколого-культурного центру під час експедиції до Криму виявили 33 старих дерева, вік яких понад 1000 років.

Згідно з повідомленням центру, серед кримських довгожителів 3 фісташки, 7 тисів, 20 ялівців, 2 сунічника і 1 олива. Екологи припускають, що цій оливі більше 2 тис. років і вона є найстарішим деревом Криму і, можливо, всієї України. Олива росте в Нікітському ботанічному саду.

Також серед найдревніших дерев Криму екологи відзначили 1400-річний ялівець, що росте в урочищі Батіліман біля мису Ая. Також біля нього на площі 4 га росте ще 15 тисячолітніх ялівців.

ВІДКРИТО НЕВІДОМИЙ ВИД ВЕРБЛЮДІВ

В Іспанії виявили рештки раніше невідомого виду верблюдів, який жив на території цієї країни приблизно 6 мільйонів років тому, повідомляє AFP.

Вченим вдалося виявити 191 слід, що належав 10-15 різним особам. Новий вид отримав ім'я *Paracamelichnum Jumillensis*. Рештки були виявлені на території автономного співтовариства Мурсія, що знаходиться на південному сході Піренейського півострова.

Аналіз дозволив встановити, що морфологічно новий вид нагадував своїх сучасних побратимів. Зокрема на слідах добре видно аналогічну сучасній форму копит.

Вчені вважають, що предки сучасних верблюдів з'явилися на території сучасної Північної Америки приблизно 25-30 мільйонів років тому. Одомашнювання цих тварин сталося приблизно чотири тисячі років тому.

КАЖАНИ СПІЛКУЮТЬСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ГОЛОСУ

Навіть переміщуючись на великій швидкості в темряві, кажани залишаються в зграї завдяки здатності розпізнавати один одного за голосом.

До такого висновку прийшов дослідник Йосі Йовел з ізраїльського інституту імені Вейцмана і його колеги з Німеччини.

Вчені опублікували результати своєї роботи в науковому журналі PLoS Computational Biology.

Дослідники з'ясували, що кажани розрізняють «голоси», а точніше ультразвукові сигнали своїх родичів, порівнюючи їх з внутрішнім «зразком».

Експерименти полягали у програванні кажанам записаних на плівку «голосів» двох інших представників їх виду.

«Ми тренували кожну тварину таким чином, що кажан знав, що лише один із двох «голосів» правильний, — пояснює Йовел. — Кажан мав наблизитися до власника правильного «голосу» і, таким чином, заробити нагороду — свою улюблену їжу, хробака».

«Потім, на наступному етапі, під час контрольної перевірки, вони отримували нагороду незалежно від того, до якого власника «голосу» зверталися, і у 80% випадків все одно робили правильний вибір», — додає вчений.

У другій частині дослідження вчені розробили комп'ютерну програму, здатну імітувати метод, яким користуються кажани при розпізнаванні звуків.

«Наша модель аналізує всі «голоси», які кажан прийняв за «голос» кажана А, і

порівнює їх з «голосами», які він прийняв за «голос» кажана Б, — і намагається зрозуміти, як кажан відрізняє один звук від іншого», — розповів дослідник.

Таким чином, вчені встановили, що кожен кажан видає ультразвуки певних частот, які відрізняються від представника до представника залежно від будови голосових зв'язок. Але при цьому у кожної тварини є так званий «прототип» — свого роду звук-еталон, з яким кажан порівнює звуки своїх родичів, вважає Йовел.

ВЧЕНІ ВІДКРИЛИ ДИНОЗАВРА-ПАПУГУ

Першого динозавра, що харчувався горіхами, знайшли у Внутрішній Монголії, повідомляють американські та китайські вчені.

Новий вид, що жив 110 мільйонів років тому, вивчили й описали дослідники з університету Чикаго разом зі співробітниками двох китайських інститутів: Інституту палеонтології хребетних та палеоантропології та Інституту геології та палеонтології Лун Хао. Своє відкриття вчені описують у журналі Proceedings of the Royal Society B.

Вид динозавра, який через характерний дзьоб на верхній щелепі та форму черепа схожий на папугу, назвали *Psittacosaurus gobiensis*. Його викопали у пустелі Гобі ще в 2001 році, але тільки тепер вдалося відтворити вигляд створіння і класифікувати його.

«Паралель з черепом папуги, відомого своїм умінням розколювати горіхи, разюча», — так охарактеризував анатомічні особливості черепа нового ящера один з авторів роботи Пол Серено з чиказького університету.

Гастроліти, виявлені на місці шлунка цієї особи, разом з деталями потужного черепа, пристосованого до сильного укусу, говорять про перевагу твердої їжі типу горіхів або великого насіння.

Крім того, вивчення кісток динозавра показало новий спосіб жування: одночасне зміщення щелепи по вертикалі і горизонталі замість простого відкриття-закриття або руху вперед-назад.

ГІГАНТСЬКА ЧАЙКА УВІРВАЛАСЯ В ЕФІР

Під час прямого включення у ефірі австралійського телебачення у ведучого за спиною з'явилася гігантська чайка зростом з людину.

Як з'ясувалося, зображення, яке було фоном ведучого, надходило з камери,

що знімає пейзаж міста. А цікава чайка прилетіла і сіла якраз біля об'єктиву камери. Помилка оператора і режисера привела до комічного ефекту.

Ведучий телеканалу Пітер Хітченер не відволікаючись ні на мить, провів і завершив випуск новин бездоганно. А посміятися над телеконфузом разом з усіма дозволив собі лише після завершення ефіру.

Днем раніше, пояснив ведучий, птах вже потрапляв у камеру, що показує вигляд на Мельбурн, проте в той момент зображення не йшло в ефір. «Величезні пташині очі-намистини, — одна з найстрашніших речей, які я коли-небудь бачив в житті», — признався Пітер Хітченер.

КОЛОНИЯ АРГЕНТИНСЬКИХ МУРАШОК ЗАХОПИЛА СВІТ

Гігантська колонія аргентинських мурашок, що налічує мільярди особин, поширилась по всьому світу і за своїми масштабами відповідає території, на якій живуть люди, стверджують дослідники.

До таких висновків прийшли дослідники з Іспанії та Японії, передає Бі-бі-сі.

Аргентинські мурахи (*Linepithema humile*) живуть у багатьох районах Європи, США та Азії.

У Європі найбільша колонія аргентинських мурашок простягається на 6 тис. км уздовж середземноморського узбережжя, каліфорнійська колонія у США — на 900 км. Третя велика спільнота проживає на західному узбережжі Японії.

Оскільки у мурах зазвичай сильно розвинений інстинкт захисту своєї території, то усі мурахи з однієї спільноти будуть спокійно ставитися один до одного, незважаючи на відстані в десятки і сотні кілометрів. Вчені припускають, що мільярди аргентинських мурашок по всьому світу є однією глобальною колонією.

Створити таку гігантську мережу аргентинським мурахам допомогла людина. Спочатку цей вид комахи мешкав у Південній Америці, але завдяки людям він поширився по всіх світових континентах, за винятком Антарктиди.

НАЙБІЛЬШИЙ ПАВУК, ЩО ЖИВЕ В ПАВУТИНІ

Вчені виявили новий вид павуків-хрестоносців, який є найбільшим з усіх видів цих безхребетних, що здатні плести павутину, повідомляється у статті вчених, опублікованій у журналі PloS ONE.

Самка цього виду, має розмір тіла трохи менший чотирьох сантиметрів при довжині кінцівок від 10 до 12 сантиметрів, тоді як самці цього виду не можуть похвалитися великими розмірами і, як правило, менші за самок у п'ять разів.

Мертві особини павуків було виявлено серед експонатів музеїв у Південній Африці, а також в одному з національних парків цієї країни, проте до цих пір нікому не спало на думку, що знахідки є ще ніким не описаним видом павуків.

Дорослі самки практично не мають ворогів, іноді в їх сітці трапляються навіть невеликі птахи і кажани.

ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО В УКРАЇНІ: НЕ ЗАВДЯКИ, А ВСУПЕРЕЧ?

Цього року Україна вийшла на 20-те місце у світі за обсягами виробництва органічних продуктів харчування. Такі дані до Всесвітнього дня продовольства оприлюднила Федерація органічного руху України. Тим часом більшість цієї продукції експортується як сировина для європейської харчової промисловості, а в Україні купити продукти, виготовлені з неї, складно й дорого.

Окрім того, розвитку органічного руху перешкоджають пробіли в законодавстві, відсутність державної підтримки, брак інвестицій та елементарна непоінформованість суспільства.

Житель села Голубівка Вінницької області Віктор Мельник у середині 1990-х років потрапив на семінар з органічного землеробства у Швейцарії. Повернувшись до України, він спробував на основі отриманих знань налагодити вирощування овочів без штучних добрив та інших агрохімікатів на своїй невеличкій фермі.

ПЕРЕМАГАЄ ТОЙ, ХТО РИЗИКУЄ

Спочатку всі новації давалися дуже складно. Але врешті-решт Віктор досяг високих врожаїв, стабільного збуту, подвоїв площу посівів, а кілька днів тому — був визнаний одним із найкращих виробників екологічно чистих овочів під час Першого ярмарку органічної продукції в Україні.

«У фермера, який хоче займатися органічним виробництвом, з'являється страх. Перші два роки — перехідний період, врожаї падають. Передусім тому, що не вистає досвіду, — зазначає Віктор Мельник. — Взагалі, держава мала б компенсувати втрати цього періоду. Врешті, я застосував нову сівозміну, у якій передбачені посіви конюшини для збагачення ґрунту азотом. І тепер збираю 6 тонн пшениці з гектара. Навчився боротися з колорадським жуком не отрутами, а бактеріологічними препаратами. Загалом переваги органічного виробництва відчув тільки в останні два роки».

КОНСЕРВАТИЗМ ФЕРМЕРІВ — ЧИ ВІДСУТНІСТЬ ВНУТРІШНЬОГО ПОПИТУ?

Технології органічного виробництва поширюються в Європі понад півстоліття. Вони дозволяють отримувати високі врожаї й приріст худоби без хімікатів та генної інженерії. Попри це українські фермери не поспішають відмовлятися від звичних методів, а ті, які опанували органічне землеробство, переважно постачають сировину за кордон. Сьогодні в Україні працюють не більше 20 виробників готових продуктів харчування, але навіть ця продукція орієнтована на експорт, продається лише в кількох крамницях і коштує набагато дорожче від звичайних продуктів, пояснює голова федерації органічного руху України Євген Милованов.

«Якби хоча б п'ята частина сировини з цих площ перероблялася в Україні, ми б мали суттєве здешевлення продукції, — каже він. — А чим нижчою буде ціна, тим краще її купуватимуть».

УКРАЇНА МАЄ ШАНС СТАТИ «АГРАРНОЮ ШВЕЙЦАРІЄЮ»

Тим часом у Німеччині, Швейцарії та інших країнах Європи є супермаркети, які торгують тільки органічною продукцією, і там вона є відносно дешевою. Сьогодні швейцарський уряд співпрацює з Україною у сфері органічного землеробства, і це дасть їй змогу в найближчі роки досягнути подібних результатів, говорить директор Швейцарського бюро співробітництва в Україні Віктор Шуткевич.

«Підтримувати органічний рух в Україні ми почали з 2002 року, з Вінницької області, сьогодні поширили (підтримку) на більшість території України. Ми лише на початку розвитку цього ринку. У процесі його насичення ми матимемо таку ситуацію, як у Європі, коли органічні продукти будуть дорожчі лише на 20-30%».

За словами Віктора Шуткевича, в Україні досі не ухвалені закони, які передбачали б дотримання європейських стандартів якості для продукції органічного землеробства. Проте в державі вже діє перший центр сертифікації такої продукції, створений за сприяння швей-

царського уряду. А отже, всі органічні продукти перевірені й марковані за стандартами Європейського Союзу.

Але найбільшим стимулом для розвитку органічного землеробства в Україні є... бажання українців купувати екологічно чисту продукцію. Як свідчать опитування, здійснені на замовлення організації «Жива планета», третина жителів великих міст готова купувати органічне продовольство, інша третина — воліє вирощувати його самотужки на дачах, а решта — практично нічого про нього не знає. На думку виробників, виправити ситуацію можуть лише злагожені дії влади та виробників з популяризації екологічно чистих та якісних продуктів харчування.

Євген Солонина, «Радіо Свобода»

ЕКСПЕРТІВ ЦІКАВИТЬ ОХОЛОДЖУВАЧ ЧАЕС

У Києві розпочала роботу експертна місія МАГАТЕ з проблем виведення з експлуатації водойми-охолоджувача ЧАЕС, повідомило держпідприємство Чорнобильська АЕС, на прохання якого організована місія.

У роботі беруть участь провідні експерти МАГАТЕ із США і Франції, які мають досвід роботи з радіоактивно забрудненими екосистемами. Також у роботі місії беруть участь представники профільних міністерств, комітетів Верховної Ради, регулюючих органів, провідні українські вчені, фахівці ЧАЕС. Високий інтерес української сторони до даної місії пояснюється відсутністю в Україні досвіду поводження з об'єктами, аналогічними чорнобильській водоймі-охолоджувачу.

Водойма-охолоджувач ЧАЕС є штучним водним об'єктом, який був створений для охолодження теплообмінників чотирьох реакторних блоків і введений в експлуатацію з початком запуску Блоку № 1 ЧАЕС в 1976 р. Площа водойми складає приблизно 22 км², об'єм — близько 150 млн м³. Водойма розташована на відстані менше 1 км від Чорнобиля і відділена від річки дамбою, що має довжину 11,4 км. У результаті аварії на ЧАЕС і надходження на його поверхню радіоактивних аерозолів, а також диспергованих паливних частинок із зруйнованого реактора, водойму було сильно забруднено. Крім того, у водойму було скинуто близько 5000 м³ особливо забрудненої води з головного контуру аварійного реактора та інших систем технічного забезпечення станції.

Після виведення останнього блоку ЧАЕС з експлуатації у 2000 році постало питання про доцільність подальшого використання водойми. Існуюча площа дзеркала водойми-охолоджувача стала значно перевищувати наявні потреби і при цьому вимагає істотних фінансових витрат. З кожним роком зростають інженерні ризики підтримки у належному стані дамби і гідротехнічних об'єктів, які забезпечують безпечну експлуатацію водойми.

РЕКОРДНА КОНЦЕНТРАЦІЯ ВУГЛЕКИСЛОГО ГАЗУ

Концентрація парникового газу — двоокису вуглецю — в атмосфері Землі досягла рекорду за останні 15 мільйонів років, йдеться у статті групи дослідників, опублікованій у журналі Science.

“Наші дані можуть вважатися першим надійним свідченням того, що атмосферна концентрація вуглекислого газу може бути пов'язана з такими змінами навколишнього середовища, як розподіл льодовиків, інтенсивність вітру і населеність екосистем”, — сказав провідний автор дослідження Арадна Тріпаті, доцент Каліфорнійського університету в Лос-Анджелесі.

Грунтуючись на хімічних і фізичних властивостях вуглекислого газу, зокрема його здатності створювати парниковий ефект, що впливає на клімат планети, вчені і раніше припускали, що варіації концентрації цього газу в атмосфері Землі можуть спричинити до серйозні кліматичні зміни.

Найбільш надійними даними про концентрації вуглекислого газу в атмосфері є бульбашки повітря, заморожені у льодовиках Антарктиди і Гренландії, однак товщина цих льодів не дозволяє вивчати склад атмосфери понад 800 тисячоліть тому.

Автори нового дослідження вперше продемонстрували, що оцінити вміст вуглекислого газу в атмосфері в більш глибокому минулому планети можна за допомогою співвідношення ізотопів елементів кальцію і бору в осадових породах, що включають у себе і рештки мікроорганізмів, які жили у поверхневих шарах вод доісторичних морів і океанів.

Рівень CO₂ у повітрі впливає на солоність води, що у свою чергу позначається і на складі екзоскелетів цих найпростіших організмів.

Автори статті довели, що за допомогою інформації про співвідношення ізотопів можна не лише з високою точністю відтворити дані, отримані у результаті буріння льодовиків, але і зазирнути набагато далі в глибоку історію Землі — як мінімум на 20 мільйонів років.

На підставі цих розрахунків вчені засвідчують, що востаннє в історії Землі сучасна концентрація CO₂ в атмосфері — 387 мільйонних одиниць — була 15 мільйонів років тому. Тоді клімат землі був теплішим на 3-6 градуси, рівень моря був вищим на 25-40 метрів, а північної полярної крижаної шапки і Гренландського льодовика просто не існувало.

Усе це свідчить про те, що подальше зростання атмосферної концентрації парникових газів може спричинитися до ще більш значних кліматичних катаклізмів, зазначають вчені.

АРКТИКА ЗАЛИШИТЬСЯ БЕЗ ЛЬОДУ?

За весну і літо 2009 року площа арктичних льодовиків скоротилася до 5,1 мільйонів квадратних кілометрів.

Це значення було меншим тільки у 2007 і 2008 роках. Обговорення “третього місця” і прогнози подальшого розвитку ситуації приведені на порталі Nature News.

Сезонного мінімуму площа льодовиків досягла 12 вересня. Надалі, з настанням зимових холодів, крижаний покрив Арктики поступово збільшуватиметься. Мінімальне значення в 2007 році склало 4,1 мільйона квадратних кілометрів, а в 2008 році — 4,52 мільйона квадратних кілометрів.

Кліматологи уважно стежать за динамікою арктичних льодовиків, використовуючи супутники, з 1979 року. Весь цей час вони спостерігали скорочення площі льоду від року в рік. Чим менший розмір льодовика влітку, тим важче йому досягти торішніх показників взимку.

Учені вважають, що зменшення інтенсивності танення льодовиків Арктики в 2009 році не є показником поліпшення ситуації. На думку кліматологів, льодовики частково зберегли свої позиції завдяки зміні погоди наприкінці літа. Але попри “допомогу” погоди, площа льодовиків у точці мінімуму 2009 року на 1,28 мільйона квадратних кілометрів менша, ніж середнє значення за період з 1979 по 2008 роки, і на 1,61 мільйона квадратних кілометрів менша, ніж середній показник між 1979 і 2000 роками.

НА ЗАХИСТ ТВАРИН

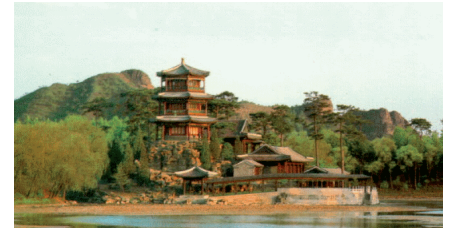
У доповіді, приуроченій до Всесвітнього дня вегетаріанця, який відзначають 1 жовтня, Союз вегетаріанців Німеччини навів дані про те, скільки тварин з'їдає впродовж життя середньостатистичний німець, і про те, скільки свійських представників фауни могла б врятувати повна відмова жителів країни від м'яса.

Згідно з даними, наведеними в доповіді, кожен німець з'їдає за своє життя в середньому 1094 тварин: чотири корови чи теля, чотири вівці, дюжину гусаків, тридцять сім качок, сорок шість індиків, сорок шість свиней і дев'ятсот сорок

п'ять курей.

Загалом по Німеччині, без урахування риби і морепродуктів, щорічно з'їдають близько мільярда ста тисяч тварин. “Якби кожен день у році був вегетаріанським, від забою можна було б врятувати 157 мільйонів тварин”, — наголошується в доповіді.

Сьогодні в Німеччині проживають від п'яти до шести мільйонів вегетаріанців. Ця цифра порівняно невисока: в Індії, найбільш вегетаріанській країні світу, м'яса не їдять близько сорока відсотків населення — переважно з релігійних міркувань.

ПІВДЕННА КОРЕЯ СМІТТЯ ПЕРЕТВОРЮЄ НА ЛУКИ

Ще зовсім недавно визначною пам'яткою Сеула по дорозі з колишнього міжнародного аеропорту Кімпо залишалися дві велетенські гори сміття, які звозили з усієї південнокорейської столиці протягом чверті століття. Тепер гігантське міське звалище перетворене на квітучий парк, і це далеко не єдиний приклад нового підходу до екології, який став національною стратегією Південної Кореї.

Штучне походження двох “плато” в західній частині Сеула видають тільки їх прямокутні форми. Зараз вони засіяні садовою ромашкою, ковилою і квітучим чагарником. Все це нагадує безкраї європейські луки. Від надмірної спеки рятують традиційні в Кореї альтанки з солом'яними дахами і дерев'яним настилом на підлозі, а також кам'яні колонки з питною водою, зрозуміло, що надходить не з сміттєвих глибин, а з водопроводу.

Звалище було “закладене” в 1978 році на місці невеликого “Острова орхідей”, де протікає через весь Сеул річка Хангай. Ніхто тоді не замислювався про переробку відходів, і сміття просто скидали в одне місце.

Підрахували, що близько 13 мільйонів важких сміттєвозів перекинули вміст своїх кузовів на цьому звалищі, що досягло майже стометрової висоти. Його засипали товстим шаром землі, зміцнили пластиком сітками і озеленили.

Над створеними таким чином луками беззвучно махають лопатами вітряні турбіни на високих щоглах, виробляючи електроенергію, кількість якої відображається червоними цифрами на моніторах внизу. Доглянуті доріжки, перетинають луки в декількох напрямках, і між ними органічно вписуються в ландшафт дерев'яні колодязі, з'єднані під землею трубами. З них з гори сміття відкачують газ, що утворюється в результаті гниття, який використовують для виробництва електрики. Його вистачає не тільки для утримання парку, але й для постачання близько дев'яти тисяч квартир сусідніх багатоповерхівок.

БУДИНОК-ВБИВЦЯ

Життя в сучасному будинку комфортне, але далеко не завжди безпечне.

Американська Асоціація Легеневих Хвороб (American Lung Association) поширює серед жителів США інформацію про те, яку загрозу їхньому здоров'ю може нести проживання в будинку і як уникнути цієї напасті.

Пил і кіптява

Джерелами є продукти спалювання газу, дерев'яні деталі будинку, меблі, обігрівачі, тютюновий дим. Пил накопичується в будинку і викликає роздратування очей, нежить, респіраторні інфекції та бронхіти. Вважається також, що в курних приміщеннях люди частіше захворюють раком легенів. Методи боротьби: примусова вентиляція (зокрема, над кухонною плитою обов'язкова витяжка), постійне провітрювання і вологе прибирання приміщення.

Органічні забруднювачі

Джерелами є речі, які перебувають в кожному будинку — фарби, розчинники, аерозолі, рідини для миття посуду, репеленти, освіжувачі повітря і т.д. Викликають подразнення очей, нежить, головні болі, втрату координації. У важких випадках органічні забруднювачі негативно впливають на печінку, нирки і центральну нервову систему. Підтверджено, що деякі хімікати, що використовуються під час виробництва товарів побутової хімії, здатні викликати у людей і тварин онкологічні захворювання. Головний метод боротьби з цим злом — дотримання правил зберігання, зазначених виробником. Бажано зберігати побутову хімію зовні житлового помешкання, наприклад, на балконі або в добре вентильованому місці. Для більшої гарантії можна помістити кожен пляшечку або банку в поліетиленовий мішок.

Формальдегід

Джерелами є деревостружкові плити (ДСП), що використовуються при виробництві меблів, виготовленні декоративних деталей і т.д., деякі тканини, килимові покриття та клеї. Викликає подразнення очей, нежить, кашель, подразнення шкіри і серйозні алергічні реакції. Формальдегід вважається канцерогеном. Методи боротьби: намагатися підтримувати в будинку середню температуру, частіше провітрювати, особливо після появи в будинку нового джерела формальдегіду.

Пестициди

Джерелами є інсектициди, що за-

стосовуються для боротьби з тарганами, мухами, комарами та іншими домашніми тваринами. Пестициди використовуються для боротьби з сільськогосподарськими шкідниками та містяться у відповідних хімікатах. Викликають подразнення очей, носа, гортані, ушкодження центральної нервової системи і нирок, онкологічні захворювання. Головний метод боротьби з цим злом — дотримання правил зберігання, зазначених виробником. Бажано зберігати поза помешканням, наприклад, на балконі або в добре вентильованому місці. Там же варто тримати і одяг, що використовується для садово-городніх робіт — на ньому можуть залишатися пестициди.

Свинець

Свинець

Головне джерело — автомобільні вихлопи і деякі фарби. Висока концентрація свинцю негативно відбивається на здоров'ї дітей. У них погіршується координація, виникають проблеми з розумовим розвитком. Свинець вражає нирки, нервову систему і червоні кров'яні тілця. Може також сприяти підвищенню рівня кров'яного тиску. Методи боротьби: не фарбувати свинцево-місткими фарбами внутрішні поверхні будинку або квартири, тримати банки з фарбами за межами житлового приміщення, у добре провітрюваному місці та в жодному разі не спалювати їх.

Азбест

Головні джерела — пошкоджені або використані неналежним чином оздоблювальні, ізоляційні, протипожежні матеріали. Отруєння азбестом не дає негайних симптомів. Проте довгострокове перебування в зараженій азбестом квартирі призводить до різних онкологічних та легеневих захворювань. Курці ризикують отримати рак легенів. Методи безпеки: жорстко дотримуватися всіх інструкцій при використанні азбест-матеріалів.

Біологічні забруднювачі

Джерелами є сирі стіни, стелі і підлоги, килими, меблі; неналежним чином використовувані зволожувачі повітря, поглиначі запахів; кондиціонери, домашні тварини та їхні підстилки. У вологих і теплий місцях активно розмножуються різні мікроорганізми, багато з яких можуть становити загрозу для людини. Найчастіше вони викликають різні респіраторні захворювання. Головний спосіб боротьби — провітрювання, просушка вологих стін, килимів і т.д.

Двоокис азоту і вуглекислий газ

Джерела: продукти згорання і тютюновий дим. Наслідки — постійні головні болі, нежить, проблеми із зором, серцебиттям, загальна слабкість. Метод боротьби: вентиляція, вентиляція і ще раз вентиляція.

Радон

Радон небезпечний для мешканців перших поверхів. Це інертний газ, який утворюється в радіоактивних рудах і мінералах і поступово надходить на по-

верхню землі. Іноді радон зберігається в будівельних матеріалах. Радон токсичний, що пов'язано з його радіоактивними властивостями. Отруєння радоном не має симптомів. Дослідження показують, що отруєння радоном є причиною приблизно 10% всіх випадків раку легенів. Організації санітарно-епідеміологічного нагляду можуть провести тести на радон. Слід також провітрювати підвали і житлові приміщення. Якщо радон міститься у воді, то від нього можна позбутися за допомогою вугільних фільтрів.

Крім того, на здоров'я людини теоретично можуть впливати електромагнітні поля, джерелом яких є побутові прилади, мікрохвильові печі, радіотелефони, телевізори, комп'ютери та таке інше. Однак точних даних про їхній вплив поки що не існує. Китайська система гармонійної організації життя фен-шуй радить хоча б кімнати для відпочинку, сну та дитячі кімнати звільнити від побутових електроприладів.

КІРОВОГРАДСЬКІ ШКОЛЯРИ ВИПИВАЮТЬ

У Кіровограді 74% учнів 8-11 класів вживають алкоголь або "за компанію", або щоб бути "такими, як усі", свідчать результати опитування, проведеного Дитячою екологічною громадською організацією Флора.

Активісти організації провели в Кіровограді профілактичну кампанію "Я кажу алкоголю — Ні", в рамках якої опитали 881 учня 8-11 класів загальноосвітніх міських шкіл.

З'ясувалося, що більшість опитаних підлітків не уявляють, як можна проводити вільний час без вживання алкоголю.

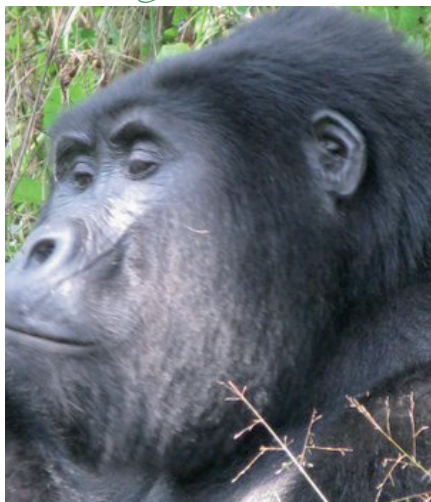
У процесі опитування також стало відомо, що 13% опитаних учнів восьмих класів і 9% учнів дев'ятих класів вперше спробували міцні напої в початкових класах.

Активісти Флори в рамках опитування провели для дітей конкурс "Придумай знак здорового способу життя".

Своє бачення профілактики шкідливих звичок у малюнках, збірках матеріалів підготували майже 600 дітей, повідомили в організації.

Нагадаємо, що за даними європейського опитування учнівської молоді ESPAD, проведеного Українським інститутом соціальних досліджень ім. Яременка за підтримки ЮНІСЕФ, 63% українських дітей у 15 років мають досвід куріння, 91% — вживали алкоголь, а 14% — курили марихуану.

Міжнародне дослідження проводиться в Україні вже вчетверте. Результати порівняння невтішні — в Україні збільшується кількість дітей, які щотижня вживають алкоголь.

МАВПИ ПЕРЕДАЛИ ЛЮДИНІ СМІХ У СПАДЩИНУ

Сміх людини з'явився у ході еволюції мавпи і тому, незважаючи на свої відмінності від сміху мавп, не є унікальною особливістю людей, стверджує міжнародна група учених. Дослідження фахівців з Великобританії, Німеччини та США опубліковано у журналі Current Biology.

У своїх експериментах фахівці записали сміх 25 немовлят приматів, серед яких, у тому числі, було три людських дитини. Сміх вчені викликали за допомогою лоскотань. Аналіз записаних звукових доріжок показав ряд відмінностей людського сміху від мавпячого.

Так, під час сміху гортань людей коливається з фіксованим набором частот, за яким ми, зокрема, можемо відрізнити одну людину від іншої тільки по голосу. У мавп, що сміються, за винятком карликових шимпанзе, ці частоти виявляються випадковими і сміх виходить більш хаотичним, пояснюють вчені. Крім того, мавпи здатні сміятися на вдиху, тоді як люди сміються тільки на видиху, додали експерти.

Решта параметрів сміху, за якими вчені порівнювали людей і мавп, у загальних рисах виявилися дуже схожими. Так тривалість звуків і частоти найгучніших викриків виявилися приблизно однаковими.

По завершенні дослідження вчені побудували еволюційне дерево на основі 11 параметрів сміху різних видів мавп. У результаті, їм вдалося розмістити їх у певному порядку: в основі дерева виявилися сиаманги, мавпи із загону гіббонів,

трохи ближче до людини виявилися орангутани, найбільше схожий сміх на людський у карликових шимпанзе.

Ця послідовність повторює дійсне еволюційне дерево приматів, побудоване на основі зовнішніх ознак і генетичних даних, а тому вчені підсумували, що людський сміх виник як еволюція мавпячого.

«Як бачимо, серед мавп ці звуки виконують ті ж функції, що й у людській спільноті», — вважає Маріна Давіла Росс з Портсмутського університету у Великобританії.

ДОКАЗИ ГЛОБАЛЬНОГО ПОТЕПЛІННЯ РОЗСЕКРЕЧЕНО

Влада США розсекретила більше 700 супутникових знімків, серед яких фотографії, що показують, як змінювався льодовий покрив в Арктиці протягом останніх десяти років, йдеться в повідомленні міністерства внутрішніх справ США, яке відповідає за заповідні території і федеральні землі.

Глава МВС Кен Салазар зазначив, що ця інформація буде «безцінною для вчених, дослідників та публіки», які потребують більш повної інформації про наслідки зростання викидів парникових газів.

На знімках, зокрема, можна побачити, як змінювалася площа льодового покриву в Чукотському морі і морі Бофорта.

На одній парі знімків можна бачити порт Барроу на Алясці. Перше зображення, яке зроблено в липні 2006 року, показує, що край льоду перебуває у декількох сотнях метрів від берега. На знімку, зробленому рівно через рік, льоду немає.

Вчені заявляли, що у вересні 2007 року площа арктичних льодів досягла абсолютного мінімуму за весь час спостережень — 4,3 мільйона квадратних кілометрів. За останні 28 років із початку супутникових спостережень мінімальна площа сезонного льоду в Арктиці, яка досягається у вересні кожного року, скорочувалася на 9% за десятиріччя.

Крім того, з 2004 по 2008 рік лід став тоншим майже на 70 сантиметрів, а площа багаторічних льодів скоротилася більш ніж на 40%.

Зникнення льоду загрожує багатьом арктичним екосистемам, зокрема, існуванню білих ведмедів. Крім того, лід відбиває сонячні промені, і без нього океан поглинає більше тепла, що ще

більше підсилює потепління клімату.

Як відомо, нинішній президент Сполучених Штатів Барак Обама намагається переконати Конгрес і американську громадськість вжити заходів щодо припинення згубної зміни клімату, що викликано підвищенням рівня вуглекислого газу в атмосфері.

На думку деяких експертів, численні наслідки глобальних кліматичних змін стали незворотними.

Щоб запобігти критичному зростанню температур, людству необхідно до 2030 року щорічно витратити більш ніж 100 мільярдів доларів, повідомила консалтингова компанія, що спеціалізується на оцінці економічних наслідків глобального потепління. Про це пише данська газета Politiken.

ПЛЯЖІ КІПРУ ВИЗНАЛИ НАЙЧИСТІШИМИ У ЄВРОПІ

Кіпр визнано країною з найчистішими пляжами в Європі в 2008 році. Про це йдеться в доповіді Єврокомісії та Європейського агентства за охорони довкілля. Понад 98% пляжів Кіпру відповідають європейським нормам.

У список кращих увійшли також пляжі Греції, Франції і Мальти. В той же час погіршилася ситуація з чистою водоюмицц і морського узбережжя у Великобританії та Ірландії.

А морське узбережжя Бельгії і вода в морі виявилися одними з найбрудніших в країнах ЄС.

Проте в 2015 році в країнах ЄС будуть чинні нові суворіші норми чистоти узбережжя і води. І згідно цим новим правилам вода в морі Бельгії — найбрудніша в ЄС. Всього лише 6 з 40 курортних зон у Бельгії відповідають новим нормам.

Експерти Єврокомісії та Європейського агентства за довкілля охорони досліджували морські пляжі і місця відпочинку у внутрішніх водоймицц всіх країн ЄС — в цілому 21,4 тисяч купальних зон.

СМАКОТИНКА

Курка з квасолею

Склад на 8 порцій: 500 г гострих ковбасок, 1 ст. ложка оливкової олії, 1,5 кг курки (чи стегенець), 1/2 л курячого бульйону, 500 г дрібної моркви, 300 г зеленої квасолі, 500 г консервованої білої квасолі.

Приготування: Крупно поріжте ковбаски, викладіть в глибоку сковороду, посмажте в оливковій олії до золотавого кольору. Поріжте курку на 8 частин. Вилийте бульйон у сковороду, викладіть моркву, квасолі, на сильному вогні доведіть до кипіння. Прикрутіть вогонь, тушуйте під кришкою 10 хвилин. Викладіть у сковороду курку, білу квасолі,

доведіть до кипіння. Протоміть 5 хвилин під кришкою і подавайте на стіл.

